

ROTA COPY

HUKUKA GİRİŞ

WWW.ROTACOPYCENTER.COM

@ROTACOPYCENTER

Güncel Not Bildirimi İçin Bizi Takip Edin.

HUKUKA GİRİŞ

KURAL NEDİR ?

Toplumda kişilerin bir arada yaşama ve dayanışma gereğinden ve bu kişiler arasında belli bir düzen için (güven, huzur vb) ortaya konan bir kavramdır. (Korunma, güvenliği sağlama, temel ihtiyaçlar)

Sebepleri

Kavgasız, huzur ve barış içinde yaşam

Güven ve güvenlik duygusu

Esittik

Özgürlük → Özgürlüğün sağlanması için ortak kurallara ihtiyaç vardır

Kural bir değer yargısıdır (iyi-kötü, doğru-yanlış, faydalı-zararlı)

Yapılması yada yapılmamasını gösterir

Düzeni sağlar

Bir arada yaşamayı sağlar

→ Eğer her şey serbest olsaydı bir düzen, kural olmasaydı bir arada yaşamak güçleşirdi. Birlik beraberlik olmaz

→ Kuralları tamamen kaldırmak mümkün değildir çünkü

insan o kural çerçevesinde kendini adil hisseder. Kurallarla

o toplumdaki tüm bireyler eşit hale gelir. (hak-yükümlülük ve dayanışma)

→ Kuralla özgürlük sağlanır. Kuralla özgürlük zıt kavram değildir.

→ Toplumlar özgürlüklerini kendileri elde ederler. Gelişmişlik düzeyi ile alakalıdır. Mutlak özgürlük diye bir şey yoktur

Ortak kurallar

☆ Din kuralları

☆ Göpü kuralları

☆ Ahlak kuralları

☆ Hukuk kuralları

DİN KURALLARI:

* Öncelikle bu kural oluşmuştur.

* Yaratıcıya inanmak, kendinden üstün bir güçle inanmak

* En ilkel anlayışta bile din kuralları vardır.

* İlahi din → başlı başına kuraldan gelir. Kendi iradeleri dışında bir güç tarafından kendilerine geliyor. Kişi kendisine inanmak ve uymak zorunda hissediyor.

[Ötenazi hakkı → kendi kendini öldürme hakkı]

* Hem bünyevi hem uhrevidir. Sadece bu kuralda vardır.

* Uhreviliği ağır basan ama dünyadaki davranışlara bakan bir kuraldır. (inanç, ibadet, iman)

* Dogmatiktir, ihtiyacılar değişse bile değişmez.

Ahlak kuralları

* in kurallarının erilerek dönüşmesine denir. Yeni kurallar çevresinde din kuralları değişmeyeceğinden eklenerek ortaya çıkar.

* bireylerin hem kendisine hem topluma olan ödev ve yükümlülüktür. Bunları gösteren sosyal aktivitelerdir.

* Yerlesik değer yargısını gösterir.

* Değişmez değildir. Aktiftir.

* Zamandan zamana, topluma, ihtiyaca ve kültüre göre değişir.

* Kendine yönelik ise → bireysel ahlak anlayışı.

* Daha çok kendine (maneviyatına) göredir.

* Kaynak kişinin vicdanıdır.

* Toplumun vicdanı, yerlesik değer yargısı. Topluma karşı sorumluluklarını yerine getirme duygusudur.

* Toplumu memnun etme. Kamu vicdanına aykırı olursa;

Ayıpnama - küçülme görme/pörmeye toplum dışına itilmek

* İnsanlarla alay etmek iğrülük yapmak bunlardan sayılabilir.

* Dünyesi yaptırım - sosyal cezalar → bağlayıcılığı yok / zorlayıcılığı yok. Zorası toplumun dışına itilmek olabilir.

* Hukuk kuralı kesindir, muhakkak cezası vardır.

Haklı olanı gösterir. Ahlak kuralı ise iyi olanı gösterir.

GÖRGÜ KURALLARI:

* Ahlak kurallıyla çok benzer.

* İnsan davranışlarının daha sistenmiş daha incelenmiş halidir.

* İnsan davranışlarını düzenler.

* Din kuralları gibi etkileyici güçte değildir.

Örneğin; yemek yerken yaptığımız hareketler, oturup kalkma giyinme gibi)

* Yaptırımları daha hafiftir (kaba - görgüsüz - saygısız) algılanır.

* Ahlak kuralındaki tepki daha güçlüdür.

HUKUK KURALLARI:

* Değer yargısına dayanan ve sosyal hayatı düzenleyen kurallardır. İyiyi, doğruluğu, faydalılığı yapmayı öğretir.

* Hukuk kuralı olması için hukuki sonuç yaratan insan davranışlarının veya hukuki sonuç doğurmaya, doğal (tabiata) yönelik kural olması gerekir.

* Olumlu yada olumsuz sonuç içerir.

* Yanlış olandan kaçınılmasını öğretir.

* Genel ve soyuttur

* Kadın - erkek / Zengin - fakir herkes için aynıdır

* Benzer her türlü olayı kapsar bu yüzden soyuttur

* Kamu gücü ile desteklenir. Kamu gücü demek, devletin kollu kuvvetlerince desteklenmesi ve bu uygulamalarda zorlayıcı bir güç olması demektir.

* Kamu gücü = devletin gücü - Kamu = idari bilimler

* Diğer hiçbir kuralda kamu gücü yoktur

* Yaptırımlarla desteklenir (yaptırım = müeyyide) Yine bu da diğer hiçbir kuralda yoktur.

* Maddi yaptırımla desteklenir. Önceden ön görülmüş olma, zorlayıcı güç artırma gibi kuralla uyulmasının zorunluluğunu gösterir.

* Yetki verir. (Diğer kuralda yoktur)

* Adaletli olmaya, hakkı olana hakkının verilmesine yöneliktir.

* Ahlak kuralına aykırı olamazlar hatta bir göçü hukuk kuralına dönüştürülmüş halidir. (Medeni kanunda yer alan yakınlara yardım etme gibi)

* Hukuk kuralları insan iradesinin ürünüdür.

* Dürüstlük ilgisi her türlü hukuki girişimde olması gereken bir yükümdür. Taraflar birbirine dürüstlük ilkesine göre davranmak zorundadır. Aksi takdirde, hukuki işlem geçersizdir sayılır, yok sayılır. Buda yaptırımdır.

* Hukuk kuralına aykırı davranışlar ahlak kuralına da aykırılık sayılır ancak her ahlak kuralına aykırılık hukuk kuralına aykırılık kabul edilmez!

Hukuk kurallının en önemli farkı;

* Maddi yaptırıma sahip olması

* Kamu gücüne desteklenmesi

* Kim tarafından nasıl ve ne zaman yapıldığı bellidir ancak diğer kurallar için bu söylenemez.

* Yazılı veya sözlü olması değişiklik gösterir, kıta avrupa ve kono avrupa için bu kurallar yazılıdır.

* Kuralların önceden biliniliği yazılı kurallarda nettir. Ben bu kuralı bilmiyordum diyerek yaptırımdan kaçamazsın.

* Ahlak ve görgü kurallarında insan iradesi vardır, hukuk kurallarında ise yetkili organlarca kabul edilir ve yapılır.

* Hukuk kuralları dinamiktir. Toplumun ihtiyaçlarına, şartlarına göre değişir.

* Din kuralları

* Görgü kuralları

* Ahlak kuralları

ödev ve

yükümlülük verir.

Hukuk kuralları > yetki verir.

Hukuk nedir?

Belli bir ülkede belli bir süreçte yürürlükte olan kuralların tümüne hukuk denir.

Hukuk kurallarının bir başlangıcı ve sonu vardır. İhtiyaç ortadan kalkarsa kanun ortadan kaldırılır.

Uygulama ile ilgili değildir.

* Pozitif hukuk içinde o dönemdeki mevzuat yer alır.

Mevzuat: O dönemde yazılı olan kısımdır. Pozitif hukuku içine alır. (tüzük...)

Örf-adet hukuku, hukukun yazılı olmayan kısmıdır.

Var olan pozitif hukuka ya gösteren en adaletli sonuçlara ulaşmaya çalışan hukuktur.

Toplumun genel yararına ortak iyiliğine hedef alın.

Kısacası; Kamu gücüne ve maddi yaptırımla desteklenen sosyal kurallar bütününe hukuk denir. (sosyal kurallar zincimidir)

Hukuk kuralının unsurları;

1) Öncelikle hukuki bir olay olması gerekir.

2) Devlet eliyle yapılmış olması en önemli etkidir.

Egemenlik = kural koyma demektir.

Anayasa egemenliğin kullanılmasını kendi organlar arasında paylaştırmıştır [Yasama - Yürütme - Yargı]

Yasama → Yasa yapan, kural koyan organ [meclis]

Yürütme → uygulayan. Konulan kuralların uygulanmasını sağlar. [Bazbakan ve bakanlar kurulu]

Yargı → Yasama ve yürütme yi denetler. Kural koyma ve kurallara uyma işlevini denetler

→ Hiçbiri birbirinden üstün değildir. Birbirinden bağımsızdır.

→ Birbiri üzerinde etkisi yoktur.

→ Kendisine verilmeyen yetkiyi kullanamaz. Kullandığı sürece hukuka ve anayasaya aykırıdır.

→ Hukuk ya da konun demek için yasama tarafından yapılmış olması gerekir.

- 1) Fiziki zorlayıcılık → Kişiyi fiziken cezalandırmak, cebrî onu alkışlamak. (Para cezası, hapis vs.)
- 2) Cayıdırıcılık → Kurala aykırı davranmada onu yaptırım ile (ceza ile) caydırmak. Asıl amaç bastırma suçu, hukuka aykırılığı önlemektir.

Yaptırımın 6 görünümü vardır.

1) Ceza	4) Tazminat
2) Hükümsüzlük	5) Müsadere
3) Cebr-i icra	6) İptal

NOT: Hukuk hiçbir zaman bireysel tepkiyi desteklemez. Yaptırımı kendi uygular.

CEZA

Hukuka aykırılık. Eğer suç teşkil eden bir şey varsa, suç devlet eliyle el konularak buna karşı uygulanan tepki veya yaptırıma verilen isim. (Adli para cezaları, hapis cezası). Suç fiili karşısında cezai açıdan maddi yaptırımına adli para cezası denir.

2) Hükümsüzlük

Konunun emredici niteliklerine aykırı olarak yapılan tüm hukuki işlemler yok sayılır. Yani geçersizdir.

* Herkes tarafından ileri sürülür.

* Emredici ve yedek olarak ikiye ayrılır.

Emredici hükümlere aykırı davranışların sonucu yaptırım olarak yok sayılır. (Her yerde gerçekleştirilebilir).

Örneğin, nikah 2 şahit ve memur tarafından olmazsa kişilerce kanıtanabilir ve yok sayılabilir.

veya, alım-satım işlemi tapu önünde yapılmazsa peşesiz sayılır.

CEBR-İ İCRA

Zorla yaptırmak borca aykırı davanısta, mahkeme kararına aykırılığa mahkeme kararına uygun devlet eliyle yaptırılmasına denir.

Ancak ve ancak devlet eliyle yapılır. Bunun dışında başkasına zorla yaptırmak hukuka aykırıdır.

Örneğin, borca aykırı davrandı, borcu ödemedi icra memurları tarafından zorlanır oda olmazsa devlet eliyle el konulur.

İcra dairesi - İcra tetkik mercii (bireysel icra) - İcra temyiz mercii (yargıtay)

4. TAZMİNAT

Hukuka, borca aykırı, karşı tarafın zararın giderilmesinin, karşılanan ve karşılayan tarafından tatmin edilmesine yönelik para cezası diye nitelendirilir.

Maddi tazminat: Kişiyi maddi taraftan tatmin etme.

Manevi tazminat: Kişinin manevi zararını tatmin etme. (Kişinin kişilik değerleri, saygınlık, seret gibi...) Hakim kararı karşısında manevi tazminat ödenir.

5. MÜSADERE

Cebr-i icraya benzer.

[zorla yaptırmak = cebr-i icra]
[zorla almak = müsadere]

Suç işlemekte kullanılmış veya kullanılması planlanan araç ve gereçlere devletin el koymasına denir.

Örneğin, rubsatlı bir siron normal bir durumda suç işlenmediyse oramada el konulmaz fakat suç işlendiye yada o amaca tutuluyorsa kanıtlar danilinde bir daha vermemek üzere devlet el koyar. Bunun disinda devlet herhangi bir mala el koyamaz.

6. IPTAL

Hükümsüzlüğe benzer.

İşlem hiç yapılmomış gibidir.

Emredici nitelik.

Kurula uygun gerçekleşen işlemin sonradan ortadan kaldırılması iptal edilmesi söz konusudur.

Sözleşme bireysel yada hukuki sebepten iptal edilebilir.

İşlem vardır, sonradan kaldırılır. Hükümsüzlükten tek fark budur.

Sadece hukuki işleme yada sözleşmeye dayalı kişiler tarafından ileri sürülür. Mahkemece gerçekleşir.

[Mutlak butlan = hükümsüzlük, nispi butlan = iptal]

HUKUKUN AMACI

* Sosyal düzeni sağlamak (kişisel menfaati sınırlar, toplumsal menfaati ön plana çıkarır)

* Toplumun ihtiyaçlarını karşılar

+ Eşitliği sağlar (mutlak eşitlik yoktur, herkes kendi düzeninde eşittir)

* Adaleti sağlar (Asıl amaç)

DENKLEŞTİRİCİ

Herkese eşit davranmak

DAĞITICI

Eşitler arası eşitlik (haklar ve borçlar)

O sınıf içerisindekiler eşit. Bir alt sınıf veya üst sınıf arası haklar farklıdır.

SOSYAL ADALET

Toplumda zayıf, güçsüz olanın korunmasını sağlayan adalet anlayışı. Örneğin; engelli bireylere toplu taşımada tekerlekli sandalye için yer olması, toplu taşımanın ücretsiz olması gibi

HUKUKTA UYGULANAN SİSTEMLER

Her devletin kendine ait hukuk sistemi var.

1 Roma hukuku sistemi

* En eski hukuk sistemidir

* Romaular düzenlemistir

* Corpus juris civilis yazılı olarak ortaya çıkan ilk kanunlar (medeni hayatı düzenleyen kuralları)

Roma dışından gelenler halka nasıl davranacak, tüccara nasıl davranacak düşüncesinden doğmuştur.

* Kıta - Kara Avrupası tüm devletlerin medeni hukukunu oluşturan bir sistem. Türkiye'de Kıta Avrupa hukuk sistemi - Roma hukuk sistemini kabul etmiştir.

* Bu sistemde yazılılık esastır. Diğerlerinden en önemli farkı budur.

* Yazılı olması - somut olması avantajdır ama yanında

suçla dair bir aklılık bulunmazsa bu bir dezavantaj olabilir

* Meclis yargılayan vardır.

* Kural koyan meclis, uygulanan yargıdır.

İktibas etmek = Kanunu alıp kendi hâlinin durumuna göre o kuralların uygulanmasına denir.

2) Anglo Sakson (Amerikan) Hukuk Sistemi

Common Law (Ortak hukuk sistemi)

Ortak hukuk: Yazılı olarak hiçbir kanunun bulunmadığı ortak değer yargılarından oluşan bir sistemdir. Adil olmak, hakkaniyetli olmak temeline dayanır.

* Olay üzerinden kuralların oluştuğu sistemdir.

→ Öncelikle uyuşmazlığın meydana gelmesi beklenir daha sonra hakkaniyetli bir şekilde çözüm bulunur daha sonra aynı olay olduğunda hakkaniyetli bir şekilde nasıl çözülmüş ona bakılıp öyle görülür. Bu şekilde ortaya çıkmıştır.

* Her geçen uyuşmazlığı bizzat kendi içerisinde çözer ama bir kaynak olmadığı için benzer olaylar nitelikte olsa bile farklı sonuçlar ortaya çıkar.

* Yargı organı (Kural koyucu organ) → hem kural koyar hem yargılar.

* Yargı organında tek hakim yoktur jüri vardır. Bu jüri bindeki kamu vicdanını taşıyan kişidir. Jürinin almış olduğu karar son karardır.

* Bağımsız bildirgesi harici anayasaları yoktur.

* Sömürge olarak edindiği devletlerde bu kural geçerli.

3) İslam Hukuku Sistemi

Ana Kaynak Kur'an. Şariat hukukunda denir.

Diğer kurallar, hadisler, sünnetler, kıyaslar ve iktihadlardır.

Kıyas: İslam alimleri ile Kur'an içerisinde yer alanların uygulamasını sağlamak.

İctihat: İslam alimlerinden Kur'an yazanların toplamıdır

bilgisi.

* Dogmatiktir. Değiştirilemez. Çünkü bir inanca dayanmaktadır.

* Disarıdan bir müdahale edilmesini istemeyen kapalı bir hukuk sistemidir.

* Uyumsuzluk konusunda kendi ülkesinde kendi kurallarını kabul ettirir.

1) Sosyolojik düzen

* Hukuk sistemi = ekonomik sistem

* Yönetici birim yok, toplum kendi kendini yönetir.

* Özel mülkiyet yok, toplumsal mülkiyet var.

* Yöneten, kural koyan sadece devlet.

* Sosyalist devlet; Çin, Küba, Kuzey Kore, Rusya 7 Kendi içinde kapalı olan toplumlar.

Hukukun kaynakları

1. sosyolojik kaynaklar
2. şekli organik kaynaklar
3. bilgi kaynakları

1. sosyoloji kaynaklar : Hukuk kurallarının doğumuna yol açan sosyal, ekonomik, siyasal unsurlar.

2. şekli organik kaynaklar : Bir toplum içerisinde hukuk kurallarının kim tarafından, nasıl yapıldığını gösteren kaynaklardır. Yetkili makamı organı gösterir. Her kurallı yapan organ değildir.

✓ Anayasalar meclis tarafından yapılır (kurucu meclis)
Anayasa değişikliğini yapan kurucu meclistir.

✓ Tüzük → bakanlar

✓ Yönetmelik → ilgili kuruluşlar.

3. bilgi kaynakları;

Hukuk kurallarının nerede, nasıl bulunacağını iğeriği konusunda yardımcı olan bilgi kaynakları.

Mevzuat - tüm yazılı hukuk kuralları

Resmi gazete mevzuat iğeriğine girmez. Kuralların yürürlüğe girmesini sağlar. Herkese haberdar eder.

Pozitif hukukta hukukun kaynaklarını gösterir.

✓
Başvurucu kaynaklar

Mevzuat- Örf-adet, İcâhade
birleştirme.

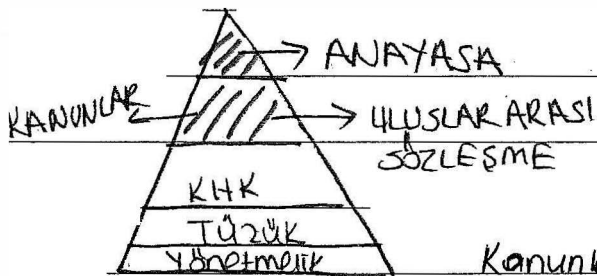
Karar merciine bakmakla yükümlü
olduğu kaynaklar. Hakim mutlaka
bakmak ve bu kurallara uymak
zorundadır.

→
Yardımcı kaynaklar
(Bilimsel değerler)

Doktrin ve diğer yargı
kuralları.

Almış olduğu kararlarda
ona yardımcı olan kaynaklar.
Hakime kararda yardımcı olur.
Doğrudan etkileyiciliği yok

Mevzuat: Bir ülkede yürürlükte olan tüm yazılı hukuk
kurallarına denir. Kendi iğeriğinde kaynaklara sahip. Bu kaynaklar
belli bir hiyerarsiyeye sahip. Normlar hiyerarsisi: kendi iğeriğindeki
hiyerarsik sıralamayı ifade eder. Bu sıralamada ^{üstte} yer alan
Kural onu kapsar diyemeyiz. Kendinden üstte gelen kurala aykırı
olamaz.

Bizdeki hiyerarsik sıralamada
piramit olarak düzenlenmiştir.
(Hepsi eşit değerde değil)

Kanunlar, uluslararası anlaşmalarla eş
değer. Gökisemazlar.

ANAYASA

Bir devletin temel yapısını, niteliğini, hükümet modelini, kuvvetlerini bu kuvvetler arası iş bölümünü, o ülkede yaşayan vatandaşların ödev ve sorumluluklarını gösteren en temel, en soyut, en genel yasa.

Her türlü konuyu içine alan, uzan ve detaylı anayasa.

Vazgeçilmez nitelikte olan temel unsurları düzenler. [Açık - Öz - nettir] TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI 'Yumuşak anayasa': Herhangi bir kanun hükmüyle değişebilen yasa.

Sert anayasa: Normal kanun yolunun değişikliğe yetmediği nitelikli çoğunlukla ancak değişebilen anayasa. (Türkiye c.)

→ 113 meclis üye sayısı teklif edecek

→ En az 2 kez mecliste görüşülecek.

→ 315 üye tam sayısı kabul edecek.

KANUNLAR

Herkes ve benzer olaylara aynı şekilde uygulanabilen genellik, soyutluk, objektiflik ve süreklilik içeren genel düzenleyici hukuk kurallarına denir.

süreklilik : Yürürlüğe girdikten beri dönemler içinde aksamadan uygulanması.

objektiflik: Her olaya nesnel olarak yaklaşır. Öznel kanun çıkarılamaz.

Şekli anlamda kanun: Meclis tarafından çıkarılan kanun.

Gerçek anlamda kanun.

Maddi anlamda kanun: Tüm yazılı hukuk kurallarına kanun denir.

Kanunlar öncelikle taslak hazırlanıp, meclise sunulur.

Hazırlayanlar; bakanlar kurulu → kanun tasarısı

meclis içindeki belli oranda millet vekili → kanun teklifi

Teklif veya tasarıya görüşmede bulunanların salt çoğunluğunun onay vermesi gerekir.

ULUSLAR ARASI SÖZLEŞME

*İa hukukta verilen sözleşmeler, kurallar

*Mesele iç hukuktaysa öncelik ona verip, uluslar arası hale gelir. Temel hak ve yükümlülükler öncelikli.

*Başbakan - cumhurbaşkanı - dış işleri bakanı bir devleti uluslar arası alanda tek başına temsil etme yetkisine sahiptir.

*Devlete bağlayıcı sözleşmeler yapılabilir, bu sözleşmeler TBMM tarafından onaylanmak zorunda.

*Uluslar arası sözleşme iç hukukta satışıyorsa, iç hukuka göre düzenlenir. Yeniden bir düzen yaratma devlet içi haklarda milletler arası sözleşme yapılır.

*Hukuken milletler arası sözleşmeler, kamu hukuku yükümlü devletin yapmış olduğu milletler arası antlaşma / sözleşmedir.

*Devletlerin devlete ilişkisi milletler arası sözleşme

*İçinde herhangi bir yabancı bulunduran antlaşmalar uluslar arası antlaşmalardır.

→ A kisisinin B yabancı kisiyle yapmış olduğu nikah bile uluslar arası sözleşmedir. (Bireysel, ticari, özel

KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELER (K H K)

* Bakanlar kurulu tarafından çıkarılan kendisine TBMM tarafından verilmiş yetkiye dayanarak ve bu yetki iğersinde amacının, kapsamının, süresinin ve dayandığı temel ilkelere belirlendiği bir yetki yasasına dayanarak çıkarılan yasalara denir

* Kanuna benzer niteliktedir ve belli bir dönem boyunca kanun gibi uygulanır.

* Bakanlar kurulunun bunu çıkarması için TBMM'nin onay vermesi gerekmektedir.

Örneğin, 1 aylık süre ile anayasanın su maddesini ihmal etmemek üzere ve su kisileri kapsayarak yürürlüğe girer.

* Bu yetki TBMM'ye hem olağan durumlar hem olağandışı durumlarda verilebilir. (Ekonomik, sosyal...)

* Olağan üstü hal kararnamele; afet - sakinli durumlar siyasi tartışma (caatıma) böyle durumlarda eskiye dönmek için bu kararlar çıkar.

* En fazla 6 ay. Her 4 ay süreyle uzatılabilmesi için TBMM'nin yetki vermesi gerekir.

* Cumhurbaşkanı başkanlığında bu kararnamele çıkarılır, normal kararnamele başbakanlık tarafından çıkarılır.

* Olağan üstü kararnamelelerin anayasaya aykırılığı iddia edilemez. Anayasa mahkemesinde denetlenemez, kapsalıdır.

* Temel hak ve özgürlüklerle ilgili sınırlamalar getirilebilir ama ortadan tamamen kaldırılamaz.

* Resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girer (olağan üstü)

TÜZÜKLER :

- * Bakanlar kurulu tarafından çıkarılan genel düzenleyici işlemlere verilen isimdir.
 - * Kanunların uygulamasını gösteren, emrettiği işleri belirten kanuna aykırı olmayacak şekilde düzenlenen danıştayın incelemesinden geçirilip düzenlenen belgeler.
 - * Danıştay sadece görüşünü belirtir. Danıştay onaylamazsa tüzük çıkmıyor diyemeyiz Danıştay inatlin gerçekleşmemesi için inceler.
 - * Resmi gazetede yayınlanır.
 - * Kanuna dayanmayan bir tüzük çıkarılamaz.
 - * Hükümlere açıklık getirir.
 - * Danıştay eğer anayasaya inatlı varsa iptal davası açar, tüzük iptal edilir.
- KHK, KANUN → Anayasa mahkemesi
TÜZÜK → Danıştay

YÖNETMELİKLER

- * İlgili kurum ve bakanların kendi görevlerine, işleyişlerine ilişkin olarak çıkardıkları yazılı hukuk kurallardır.
- * Her kamu kurulu yönetmelik düzenleme hakkına sahiptir.
- * Kanunlara ve tüzüklere aykırı olamazlar.

örf adet hukukları;

- * Yazılı kaynaklarda uyumsuzlığa uyabilecek bir durumda örf-adetle bakılır.
- * Hukuk kurallarının yazılı olmayan kısmıdır.

Teamül: sürekli aynı biçimde uygulanan, kişilerin sürekli yaptığı davranışlar.

* Hukuk kuralı niteliğine girmez.

* Kanundaki gibi zorunluluk olması manevi etkiyi sağlar, sürekli, istikrarlı ve uzun süreli olması maddi etkiyi sağlar.

f O bölgeye özgü örf-adet hukuku → Mahalli örf-adet.

↳ Mevcut hukuk kurallarına ve ahlak kurallarına aykırı olamaz.

Örneğin, töre binde istikrarlıdır, benden öncekide böyle yaptım bende böyle yapacağım diyemezsin mevcut hukuk kuralına aykırıdır. Baska bir nedenle baskasının hayatına son verilmesi hem ahlak kuralına hemde hukuk kuralına aykırıdır.

kaynakları:

Hakimin takdir yetkisi: Hakimin yorum yapabileceği olan örf-adet hukuk kuralının ne olacağını yargılama esnasında gösterir.

çeşitli odalar ve borsalar: Baro, tabipler odası, ticaret odası gibi... Ortak davranış biçimlerini gösterirler.

NOT: Yargıtay → Normal yargının üst mercii

Danıştay → İdari yargının üst mercii

Sayıstay → Devletin bütçe ve yargı hukukuna ilişkin

mesleki konuda uzman kişiler

Örf-adet hukukunun görevleri:

* Uyuşmazlık olduğunda 2 olarak devreye girer

* Kanundaki boşlukları doldurur

* Taamülün oynadığı rolü oynar.

* Kanunu yorumlar.

ıctihat hukuku

latihat uygulama, uygulana gelen demektir. Aynı sekilde
dauranmaya iliskin.

Yuksek yargı organlarının alt yargı
organlarının gorus ayrılıklarını adzmetk amacıyla ilke
kararlar niteliğinde vermiş olduğu kararlara verilen
isimdir.

* Bu kararlar kendilerinde dahil olmak üzere tüm yargı
organlarını bağlar.

* Bu kararsızlıkları adzmersen hukuka güven sarsılır ve
her yerde farklı kurallar oluşur, herkese esit dauranılmıyor fikri
oluşur.

* Bir dava temyiz ile yargıtaya giderse son karar yargıtay verir
Bir karar temyiz ile değışmeden en fazla 2 kere yargıtaya
gidebilir.

* ilke karar niteliğinde olduğu için resmi gazetede yayınlanır.

* Kanun niteliği kazanmaz, Onun gibi uygulanır burada
hükümünde uygulanır diyoruz.

* Alınan tüm kararlar hem alt yargı organını hemde kendisini
bağlar.

hakimin kural süreci ;

Hakimin kural kayması için 2 şart vardır.

1) Kanunda boşluk bulunması

2) Kanunda boşluğun hakim tarafından doldurulmasına uygun

olması.

Kanunda boşluk olması, olayın çözümünde yeterli bir hükmün kanunda bulunmaması.

* Yorum yolu ve yöntemleriyle doldurulur. Hakim böylece yorum yetine geçen kuralları koyuyor.

* Benzer uyumsuzluklar, karşılaştırma yolu, hukuk tarihi belgeleri ve diğer mahkeme kararları hakim'in kaynaklarıdır.

* Ahlak ve yazılı hukuk kuralına aykırı olamaz.

Yardımcı-yedek kaynaklar

Hakime yardımcı olan olayın çözümüne ilişkin kaynaklar

1. derece → bağlayıcı

2. derece → yardımcı kaynaklar

DOKTORİN

⇒ Bilimsel görüş.

* Mevcut hukuk sisteminde hukuk alanında çalışan kişilerin yorumlarıdır.

* Hukuk kurallarının anlamını, yorumunu, tarihî gelişimini kabul edilmiş gerekliliklerini içerir.

YARGI KARARLARI :

* Hem kendi yargı organı hemde diğer yargı organı için bağlayıcılığı yoktur.

* Önüne gelen olay için çözüm üretmek tedir.

* Bir yargı organının önüne gelen olay benzer ise önceki olaydaki çözüme bakar.

* Alanı dahi bağlamaz.

* Hakim'in uyumsuzluğa karşı çözüm önerisi.

* Mahkemeden mahkemeye farklılık sistemi.

KANUNLAŖTIRMA

- * Hukuk kurallarının yapılması. / Yazılı metinle düzenlenmesi
- * Hukuk kurallarının yazılı veya sözlü bir oraya gelerek belirli alanlarda geniş kanunları oluşturu.

→ Örneğin, suçu ve suçu işleyen kanunları toplayıp ceza kanunu oluşturmak gibi...

Medeni-sivil hayatı etkileyen kanunlar medeni hukuk

* 2 şekilde gerçekleşir.

KAZUSTİK (MESELECİ) KURALLAR

* Gerçekleşmesi muhtemel her türlü uyumsuzluk, sorun için bugünden yeni bir somut çözüm önerisi / kural getirme.

* Hem uzun vakit hemde uzun bir çalışma gerekli

* Yalnız önlemini bugünden alma.

* Çözümlessi kaın sorunlar olabilir

* Bugünden sorun çıkarsa geçmişteki olaya bakıp somut çözüm getirir, yoruma dayanmaz. İşi kolaylaştır. Farklılıkları azaltır.

* Doğması muhtemel her türlü uyumsuzluğun bugünden düşünülmesi beklenilmeyebilir. Farklı olay çıkıp, çözümsüzlük olabilir. Buda bir dezavantajdır.

* Uzun süre ve detaylı çalışma, araştırma, emek ve çok miktarda kural koymak gerekir.

2. SOYUT KURAL SİSTEMİ

* İleride doğması muhtemel olaylara, genel ve soyut kuralları ve intiyas duyulduğunda konulur.

* Soyutluk → her türlü olaya uygulanabilmesi

* Herkes için ve her olay için aynıdır.

* Daha genel geçer ve az sayıda kural konur. Bilinmesi daha kolay, somut çözüm önerisi yoksa hakim takdirine kalmış.

* Yorum açık olduğu için dezavantajdır.

* Türk Kanunları soyut konulardır. Hakime takdir yetkisi bırakılmıştır. Çözumsuzluk yoktur.

Hukuk Kurallarının Yorumlanması

* Soyut kuralı somut olaya yorumlamak

* İki yorumlama yapılması gerek bunun için kanunun bir bütün olarak (lapsi) → kanun metni olarak yapılması gerekmektedir

* Kanun ruhu → kanun koyanın o kuralı koyuş amacı.

* Çeşitli yorum çeşitleri ve yöntemleri vardır.

ANAYASA ÇEŞİTLERİ:

1. YASAMA

1882 anayasasında yasaklandı.

* Hem kuralı koyup hemde uygularsa yargıya müdahale etmiş olur.

2. YARGI

* En doğal gerçekleştirici birim

* Hakim takdir kullanılarak çözüm önerisi getirilir.

İstikrar ve bütünlük beklenir, bağlayıcı değildir. İlke-karar niteliğindeki kararlar hariç.

3. BİLİMSEL

* Hukuk alanında uzmanlaşmış kişilerin mevcut hükümlerin

arasında yapmış olduğu yorumlar.

* Bağlayıcı değildir.

* Kanun yapmada yardımcıdır.

B. YÖNTEMLERİ

1) SÖZE BAĞLI YORUM

* Hukuk kurallarının anlamının metinde kullanılan deyim, atasözü kelime ve cümle dâhimine, uygulamalarına bakılarak yapılan yorumdur.

* Ana kaynak metindir.

* Mutlak surette anlam içerir ("çözüm önerisine bağlı")

2) AMACA BAĞLI YORUM

* Mevcut metnin dışında yürürlükteki koşullar ve ihtiyaçlar ne ise ona yönelik uygulamalardır.

* Hakime, günün ihtiyaçlarına göre öncelik veriliyor.

* Sosyal ihtiyaçlar somut olayın unsurları

3) TARİHİ YORUM

* Mevcut kuralı koyuluş amacına göre yorumlama.

* Kanun koyucu zamanında bu kuralı neden koymuş, durum ne bu ölçüde yorum yapılır.

* Dezavantajları, her zaman kanun koyucunun iradesine ulaşamazsınız, önceden koymuştur. Muhtemellîye dayanır, muhtemellîye bağlı kalınırsa açıklık olur. Hukukta muhtemellîye yer yoktur.

4) KARMA YORUM

Amaç + tarihi yorum = karma yorum.

M. ÖLÇÜLERİ

1) KIYAS (BENZETME)

* Kanunda var olan yazılı mevcut hükümleri için düzenlenmiş de yer alan hükümün uygulanmaması sorunları başka bir olaya benzeterek yorum yapmaya denir.

* Ceza hukukunda kıyas yapılmaz.

* Eğer kanunda o konuyla ilgili hüküm bulunmuyorsa, suç kabul edilemez, ceza uygulanamaz.

* Bir fiilin suç olması için kural olması gerekir.

"Örneğin," 10 sene önce internet iletişimi yaygın değildi, yaygınlaşmayla suçlar ortaya çıkmaya başladı. Konun hızına yetişemiyor. O yüzden önce fiil gerçekleşiyor sonra ihtiyaca uygun konun çıkıyor.

İstisna hükmünde de uygulanamaz.

2. AKSİ İLE İSPATLAMA :

* Bir durumun varlığının aksinde sonuçlar ortaya çıkereğinden düşünmek, yorumlamak ve uygulamaktır.

"Örneğin," kapalı alanda sigara içilemez yarası demek ki açık alanda sigara içilebilir diye düşünürüz.

Evlence kişiye resit kılar. Yani 18 yaşından önce evlense de resit sayılır, yani evlilik dışında nisan vs kişiye resit kılmaz.

* İstisna hükümler söz konusu olabilir.

3. EVVELİYAT

* Bir şeyin geneli için geçerli olan, bir şeyin özeli için öncelikle geçerlidir.

"Örneğin," Taksirle adam ölmek veya yaralamak, suç fiili ama yanlışlıkla. olduğundan uygulanan ceza az, bilerek yaparsan daha çok ceza alırsın.

HUKUK KURALLARININ NİTELİKLERİ VE UYGULANMASI

1. Emredici Hüküm

- * Herkes tarafından uygulanmak zorunda.
- * Hakim'in mutlak surette bakmakla yükümlü olduğu tarafların anlasarak aksine kararlaştırmadıkları zorunlu hükümler
- * Kamu düzenini sağlar.
- * Genel sağlığa - güvenliğe - kamu düzenini genel ahlakı ve adabı ilişkin ise emredici niteliktedir.
- * Toplumda ahlakı, dengeyi, esitliği sağlar.
- * Amaç toplumda güçsüzleri, zayıfları korumak
- * Herkes - hiç kimse - hiç biri gibi genel ifadeler içerir.
- * Sonuçları eylem bildiren niteliktedir. Kesinlik ve zorunluluk
- * Örneğin; Emenliğin kullanılması hiç bir kimseye, dümreye sınıta bırakılmaz.

2. Yedek Hüküm

- * Varolan emredici hükümü tanımlamak, eksik kalanı tamamlamak ve yorumlamaktır.
- * Taraflar aksini rahatça kararlaştırır.
- * Aksine hüküm yok ise, aksi kararlaştırılmadıkça gibi ifadeler vardır. (olaylık içeren)

Kuralların Yer Bakımından Uygulanması

NEREDE UYGULANIR& KAPSAMI NEDİR?

- ★ Girdiği ülkenin sınırlarını kapsar (12 deniz mili)
- ★ Kara suları ; kıta sahanlığı , kara suları
(kıtanın deniz altındaki uzantısı) uluslararası ant kararlaştırılmış yer
- ★ Onaylayan ülkeler arasında geçerli.
- ★ Sözleşmeye 30 devlet dahilse, sadece 30 devleti bağlar.
- ★ Kıta sahanlığında belli haklar vardır, kara suları kadar sınırsız değil.
- ★ Devletin suları kara sularına kadar uzanır.
- ★ Hava sahası → kara sınırı ve kara sularının üstünde kalan hava sahası (Bir baskasının hava sahasını ihlal etmek savaş sebebidir.
- ★ Her devletin kendine ait sınırları olduğundan müdahale edemezsin (Egemenlik kistası)

ZAMAN BAKIMINDAN UYGULAMA

- ★ Yazılı hukuk kuralları yürürlükte bulunduğu sürece uygulanabilir. Ancak ileriye doğru hüküm doğurur. (Geriyeye yürüme ilişkisi)
- ★ Kazanılmış, elde edilmiş hakları korumak.
- ★ Öncelikle ceza yolları için geçerli.
- ★ Yazılı hukuk kuralları resmi gazetelerde yayınlandığı gün yürürlüğe girer yada anayasada tartışılacaksa 45 günük deperlendirme süreci var yada hüküm içerisinde ne zaman yürürlüğe gireceği belirtilir.
- ★ İstisnaları vardır.

1. Beklenen hal → Yeni durum
→ Geçmiş zaman

* Eger uygulanan hüküm ihtiyaçları karşılamıyorsa beklenen hal var ise bu hüküm geçmisse döner. Geriye uygulamanın istisnasıdır.

Örneğin; Yapılan medeni konun değişikliği. (Eşler arasındaki mal paylaşımı) 2002'den sonra evlenenler malları yarı yarıya paylaşırlar (mal ortaklığı rejimi)

* Kamu hukukuna genel ahlak ve adaba uygun değişiklik geçmisse yürür.

* Yargılama hukukuna ilişkin hüküm usule ilişkin geçmisse yürür.

Davanın karşı tarafa inbar süresi 10 gün ama geçti, usule uygun olmadı dava düstü yeni usulde 15 gün ise dava sen tarafından etkilenir.

* Ceza hukukuna ilişkin (Geçmişte suçu, yeni hükümde suç değil o fiilde ceza çeken kişi suçsuzdur)

* İlga konusu, eger belirli bir konum olay, durum hakkında yeni değişiklik hüküm getirilir ise bu yeni hüküm uygulamadan kalkar, buna da hükmün ilgası diyoruz. (Yeninin her zaman önceliği var gibi -)

Hukuk inceleme olarak kamu ve özel olarak 2'ye ayrılır.

Kamu hukuku nedir?

Kamu düzenini ilgilendiren ilişkileri düzenler.

Toplumsal menfaat ön planda.

Kamu hukukunda ilişkiler kamu gücünden üstün.

Kamu hukukunda yükümler emredicidir, geneldir.

Kamu toplumun genelidir ama asıl devlettir. Devletin kurumlarıdır.

Bir mahkemede devletin herhangi bir organı 1-0 önder.
(Özel hukukta tam tersi bireysel olarak taraflar eşit.)

Özel hukuk nedir?

- * Bireylerin ilişkilerini düzenler.
- * Bireysel menfaat ön planda.
- * Özel Hukukta bireyler eşit.
- * Özel hukukta ise yedek hüküm niteüke bireylerin iradesine bırakılmıştır.

→ Vergiyi ödedin ancak kayıtlarda ödenmedi gözüküyor,
eğer kamuda bir belge yoksa vergiyi tekrar cezasıyla
beraber ödemek zorundasındır. Buda kamu gücünden kaynaklıdır.

Kamu hukuku alanları;

Anayasa Devletler genel hukuku

Ceza Yargılama hukuku

İdari

Vergi

icra-îflas

Toprak-hava hukuku

Sermaye

Bankalar -is

Özel hukuk Alanları ;

Medeni

Ticari

Devlet arası özel hukuk

Fikri ve sinayi

MEDENİ HUKUK

Günlük hayatı ilgilendiren her türlü ilişki.

Doğumdan ölüme sahip olunan haklar, yükümlülükler, ilişkiler

(1926 - ilk medeni kanun) → İsviçre'den ithas

2002 yılında en baştan en sona düzenlendi.

Bazı hükümler eklendi, bazıları tamamen değişti.
İncelendiği alana göre 5'e ayrılır.

1. Kişiler Hukuku
2. Aile Hukuku
3. Miras Hukuku
4. Borçlar Hukuku
5. Eşya Hukuku

1. Kişiler Hukuku; Kişiliğin başlangıcı ve kişiliğin sona ermesi.
Kisi ikametgahı, adı üzerindeki hakkı, kisi ehliyeti (yetерlilik)
akrabalık ilişkileri, kişiliğin korunmasını içeren hükümleri
kapsar.

2. Aile Hukuku; Birden fazla kişilerin bir araya gelmesi.
vesayet, velayet, evlilik, boşanma, anne-baba-çocuk evlat edinme
gibi hükümleri vardır.

3. Miras Hukuku; Ölümden sonra sahip olduğu mal varlığın kime,
ne kadar ve nasıl olduğuna dair hükümler içerir.

4. Borçlar Hukuku; Kişiler arasında kurulan borca ilişkin
hakkı - yükümlülükleri düzenleyen hukuk alanıdır.

5. Eşya Hukuku; Kişinin mal varlığı ile ilgilidir.

TİCARET HUKUKU

Ticari faaliyetleri düzenler.

Ticari ortaklıklar - deniz ticareti gibi...

1856 → ilk ticaret kanunu 1957 → ilk yürürlüğe girdi.

2006'da yenilenen ticaret kanunumuzu kullanıyoruz.

DEVLETLER ÖZEL HUKUKU

Genel ve Özel hukuk olarak 2'ye ayrılır.

Özel → bireysel ilişkileri içerir

Genel → kamu hukuku altında

Yabancılar unsurları bulunan hukuk kurallarını barındıran devletler özel hukuk altında yer alır.

Bağlama kuralları (kanunlar ihtilafı)

Hangi devletin hukuk kurallarının uygulanacağını öncelik tanıyacağını gösteren kurallar.

Devletler arası hukuk muhakemeleri, kendi ülkemizdeki uyumsuzluk için.

Vatandaşlık) Kapsamını, kurallarını devletin egemenlik yetkisine dayanarak belirlediği, devlete olan hukuki bağına denir.

Vatandaşlık bizim ülkemizde doğumla yada hukuki işlemle

asli vatandaşlık, Türk anne-babadan doğan çocuk Türk
(kan) vatandaşı

Türk topraklarında doğan çocuk Türk'tür.

(Türk vatandaşdır)

Her ülke kendi belirler.

Hukuki işlem - göç - evlilik - yetki mercii kararıyla evlat edinme.

"Örneğin; belli bir arazi alırsanız yada bırakırsanız vatandaşlık kazanırsın yada kaybedersin (İsgal'de araziyi alan sizin vatandaşınız sayılır)

Bizdeki tüm vatandaşlık kuralları anayasa ile belirlenir.
Eulat edinme yoluyla vatandaşlık kazandırma bizde yok
(gayri hukuki yolla).

Gesitli sebeplerden göç edenlere devlet egemenliği vatandaşlık verir.

Yabancılar Hukuku;

Kisilerin bulunduğu ülkedeki hak ve yükümlülükleri

Bizde anayasaya göre yapılır.

Fikri Hukuk;

Fikir ve sanat eserleri konunu

Fikir ve sanat eserleri tanımları, bu eserler arasında
kimin yükümü olduğunu inceleyen hükümlülüklerdir.
Resmin aslı koruma altında ama replikasyonu olmaz.

ANAYASA HUKUKU

Anayasanın temel amacı hak ve hürriyetleri belirlemek
ve kişilerin nasıl yararlanacağını göstermek. (insan hakları vb..)

Temel Hak ve Özgürlükler

Hürriyet; bir şeyi yapmak yada yapmamak. İnsan darranısının
filiinin bir niteliğidir.

Hak, hürriyetin somutlaşmış halidir.

Bir kişinin hürriyetini sağlamak, anayasa ve kanunlarla
elde edilmiş hak mahkeme önünde ileri sürülebilir.

Hürriyet daha sayut bir kavramdır. Mankemede öne sürülemez.

Temel hak ve hürriyetler sınırsız değildir. Eger bir zaruret hali söz konusu ise zaman bir yasa ile sınırlandırılabilir.

Zaruret hali, kamusal alanı ilgilendirir. Kamusal ihtiyaç sınırlandırırken hakların özüne dokunamaz. Hakkın özü, demokratik devlet ilkelerini ifade eder. 'Seyohat etme hakkını belli bir zamana ve bölgeye göre sınırlandırma'

OHAL ilan edilen bölgede gece 12'den sonra sokaka çıkma yasagi gibi.

Hürriyetin özüne dokunmadan sınırlandırılır. Sınırlamalar anayasaya aykırı olamaz, ölçülülük ilkesi çerçevesinde kalır.

Yürütme ve yasamaya karşı korunması gerekir.

Yasamaya karşı anayasa yargısı, katı anayasa

↓
kanunu anayasa
yargısına götürüp
iptalini isteme

↓
belirli setil
ve hareketlerde
anayasa
gıkarılması.

Yürütme organına karşı, yargı yolunun açık olmasını sağlar.

(Olupanın istü ktklar ve cumhurbaşkanı kararlameleri)

Uluslar arası alanda koruma: Avrupa İnsan hakları sözleşmesi?

Öye devletlerin haklarını koruyan bir sözleşme. Devletlere karşı dava açılabilir.

Anayasa, devletin temel yapısını, niteliklerini, organlarını, kuruluşu, kuvvetlerini, kuvvetler arası iş birliğini inceleyen hukuk alanına denir.

1921 → Yapılan ilk anayasa. (Cumhuriyet kurulduktan sonra)

1924 → Mevcut olmayan nitelikler, devlet yapısına eklendi.

1961 → İlk defa ortaya kondu. Devrim anayasası. (Askeri anayasa)

1982 → Darbe anayasası. 61 Anayasasında verilen haklar geri alınmıştır. "İstiklal" kavramı ortaya çıkmıştır (Askeri Anayasa)

Anayasa yapma usulü 2 tanedir.

1) Monarşik usul

Ferman ve misak

↳ uygulanacak kurallar.

2) Demokratik usul

↳ Kurucu meclis, kurucu referandum, (Anayasa yapıldıktan sonra millete sunulması)

↳ (Anayasayı düzenleyen ve kendi içinde onaylayan)

Anayasa yapan iktidar kurucu.

Asli iktidar → ilk anayasayı yapan.

Tanrı kurucu iktidar → anayasa değişikliği yapan meclis.

1982 Anayasası temel ilkeler;

Madde 1: Türkiye devleti bir cumhuriyettir.

Madde 2: Türkiye cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk Milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir.

Madde 3: Devletin bütünlüğü, resmi dili, bayrağı, milli marşı ve başkenti Türkiye Devleti ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçedir. Bayrağı, şekli kanunda belirtilen beyaz aygınlı kırmızı bayraktır.

Milli Marşı 'İstiklal Marşı'dır.

Baskenti Ankaradır.

Madde 4: İlk 3 madde değiştirilemez, değiştirilmesi teklif bile edilemez.

İnsan haklarına saygılı; Temel hak ve hürriyet bağlamında insan haklarının güvenceye alındığı devlet sistemidir.

Atatürk milliyetçiliği; Normal milliyetçilik kavramından farklıdır. Psikolojik ve subjektiflik ön planda. Vatandaşlık ve manevi bağ önemlidir. Kader, tasa, duygu ortaklığı yapmak birlikte yaşama arzusuna bağlı. Vatandaşlık bağı manevi bağ ile oluşur. Yani sadece ırktan gelen bir milliyetçilik anlayışı değildir.

Demokratik devlet; Liberal hürriyetçi demokrasi; (Genel oy-gizli-oy) Birden fazla siyasal parti arasında kendilerini yönetecek kişileri seçmesi. (Genel oy-gizli oy-serbest oy-esit oy) Bu organında temel hak ve özgürlüğe sahip bir şekilde devleti yönetmesi
"Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" Temsili demokrasi söz konusudur.

Laiklik ilkesi; Hukukun dinden bağımsız olması. Din ve vicdan özgürlüğü sağlanması.

Sosyal devlet; Toplumun refahının yükseltilmesi, zayıf-güçsüz kitlelerin devletin onların hayatını koruması ve destek sağlanması gibi.

Sosyal güvenlik kurumu, toplu konut projeleri, sağlığın ücretsiz veya cüzi olması ve herkesin eğitim hayatının olması gibi kamusal (ücretsizlik sağlama) hizmet. Ne kadar çok gerçekleştirir-se o kadar çok sosyal.

Hukuk devleti, 'Yasama, yürütme ve yargının bulunduğu, bağımsız olduğu' skiller devletler. [Hukuk kuralları → hukuk güvenliği]
Üzerine kurulacak baskıdan uzak tutmak.

Tabi hakim → kişinin yargılanacağı organın belli olması.
(Hakim belli olmaz çünkü yanlılık olmaması) ⇒

Devletin devlet olması için sahip olması gerekenleri;

* Ülke → karasal sınır

* Egemenlik

* Millet → objektif + subjektif → tassa, der + kayı

iz/dn/enk ben → Anı
↳ modali beğlilik
↳ objektif + subjektif
↳ tassa, der + kayı
↳ bnyln bnylni o bnyln bnyln
↳ bnyln bnylni o bnyln bnyln

Devlet şekilleri

"Üniter devlet": Merkezi veya adem-i merkezîyet. Tek devlet

Tüm kararları merkezden yada ana üsseri olması. Türkiye cumhuriyeti üniter ve adem-i merkezîyetli bir devlettir.

Ana üs Ankaradır.

↳ bu merkezin dışında cefi - nika
merkezin altında bnyln merkezin altında bnyln

⇒ Birleşik devlet: Devlet birliği ve devlet toplulukları

Hakiki birlik, şahsi birlik.

↓
İale bağımsız
ama dışarıda
beraber hareket
eden devlet

⇒ bir kişinin
birden fazla devlette
yönetimde olması. (Krol, palyln)
ama aslında hem iç hem dışta bnyln

↓
Avusturya - macar

Devlet toplulukları, federasyon, konfederasyon.

bir araya gelmiş uluslar
arası alanda beraber
ama kendine has yönetimi
var.

(ABD, Kanada, Avusturya)

İçte bağımsızlık dışta sınırlı devlet (aydollar)

güvenlik hususunda
birlikte hareket eden
devlet

Ulusal devletler değil devletler.

Egemenliğin kullanılması:

Doğrudan demokrasi: Halkın doğrudan yönetime katıldığı. → Halkın
İsviçre'de bu görülür. Kantonlar yoluyla. (Demokrasi; Antik
Yunan'da ortaya çıktı)

Temsili demokrasi: Halkın yönetimde söz sahibi olması
ama bir aracının dile getirmesi. (Parlamentar ve kurumsal var → Referandum)

(Türkiye, Almanya, ABD, Hollanda, Japonya)

Yarı doğrudan demokrasi: Doğrudan temsili.

Referandum hakkı, halk teşebbüsü, halkın vetosu.

hakkı. Vasa uygulanamaz diyebilir.

(İtalya ve İsviçre)

Demokrasi; Etkin siyasal makamların seçimle iş başına gelmesi.

Birden fazla seçimle örgütlenmiş siyasal partilerin yer alması.

Muhalefetin iktidara gelmesi → Zorunlu demokrasi / Liderlik sistemi gerektirir.

Temel hak ve hürriyetler güvence altına alır, yöneticiler
bu hakları korur. Yöneten grup temel hak ve hürriyetlere saygılı olmalıdır.

Seçimlerin gizli olması ve herkesin oyunun esit olması.

!! Sınırlı ve düzenli devlet teşkilatı

Seçimlerin serbest olması < Görsel temsili
Brylenn hür iradi ile karar vermesi.

Hükümet Sistemleri:

1) Kuvvetler birliği: Sistemlerin nerede birleştiğine göre. / [↑] Birleşimin etkisi

Hükümet: monarşi / diktetörlik

Yasama: Meclis hükümeti

2) Kuvvetler ayrılığı: Sert-yumusak $\Rightarrow$ parlamentel rejim.

Sert: Başkanlık rejimi. Kuvvetler birbirinden bağımsız

Kaynakları da bağımsız Sert bir ayrılık. Dengenin sağlanması

için, güçler birbiriyle az-çok dengede olmak zorunda. (Birbirini dengelemeyi sağlar)

Organını seçiyorsun, meclis yasamadan çıkar. (Parlamentar Sistem)
 [↓] Baskıyı sağlar her zaman denetler

CEZA HUKUKU

Suç ve suç fiilini tanımlayan, inceleyen ve fiillere karşı yaptırımını ortaya koyan hukuk alanına denir.

2005'te yeni ceza yasası yürürlüğe girdi.

Ceza hukuku ilkeleri:

✓ Kanunsuz suç olmaz ilkesi. Suça ve cezada kanunilik.

Tüm yaptırımların kanunda yer alması gerekir.

✓ Suçlarda bireysellik ilkesi. Ceza sorumluluğun şahsiyeti.

Suç fiilinde herkes yalnızca kendi işlediği suça sorumludur,

kendi işlediği kadar sorumludur. İstirahatları konusunda

cezalandırılır.

✓ Hiç kimse yakınları için suç isnatında bulunamaz.

(Cittırafta bulunma) (Onlar aleyhine delil gösterme) ilk derece

yakını için geçerli. Esler-anneeler vs. Sanitlik yapamaz

✓ Susma hakkı. Kimse kendisi içinde suç işlediğini

itiraf edemez, işlemediğini reddedebilir. Kanıtlamak karşı

tarafın görevidir.

Masumiyet Karinesi:

Karine ; hukukta varsayılan, farz edilen şeydir. Önceden hukuk-vorlignı, doğruluğunu kabul eder.

Bir kişinin baston masum olduğunun kabul edilmesi. Karar Kesinleşene kadar herkes masumdur.

❗ Süpheden sanık yararlanır.

Hakkında karar kesinleşene kadar kişi suqsuz sayılır, bu suç kanıtlanmazsa süpheden yararlanır, berat eder.

Fail veya sanık → hakkında suç işlemesi süphesi bulunan kişiler.

İDARİ HUKUK

Yasama organının kendisine verilen yetkiler doğrultusunda hizmetini yerine getirmekle hukuklu olan tüm kamu görevlilerini kapsar.

Türkiye cumhuriyetinin idari işleyişinin, kamu görevlilerinin idari denetlemesi

Genel yönetim

* Merkezi teşkilat (cumhurbaşkanı başbakan)

Bakanlar kurulu, devlet planlama

teşkilatı, danıştay, milli güvenlik

kurumu, yüksek askeri şura

Yerinden yönetim (Tasra)

* il, ilçe, bucak yönetimi

* Atama yoluyla

bucak → bucak müdürü

* Ankara'nın dışındaki

kalan yerler tasradır.

* Yönetim neredeyse: orası merkez.

Tasra'da 2'ye ayrılır.

Yerel yönetim

Atanmayan, seçimle

İs başına gelen kısım.

İl belediyeleri, belediye
meclisi, belediye başkanı.

Hizmetler kuruluş

TRT, Tümtak.

Devlet eliyle yönetilenler

Kamusal hizmet.

Burada çalışan kamu
görevlileri

Merkezi sistem olmasının avantajları (dezavantajları)

* Merkezi sistem; devlet daha güçlü.

* Tek bir kişi karar verdiğinden bölgeler arası eşitlik

* Ulusal birlik kuvveti.

* Yerel yönetimin yöneticiler üzerinde söz sahibi.

* Hizmetler daha rasyonel.

* Mali açıdan denetim daha kolay.

* Brokrasi ve kırtasiyecilik artar.

* Yerel ihtiyaçlara hizmet götürme kapasitesi azalıyor.

* Mali denetim güç (yerel)

* Yerel etkilere maruz kalıyorlar.

* Yerel ihtiyaçlara cevap vermesi daha kolay.

İdari hukukun Temel İlkeleri

Hukuk Devleti İlkesi; Devletin ve idarenin tam anlamıyla
hukuka bağlı olması. İdarinin tüm işlemlerinin yargı denetimine dahil
olması.

İdarinin yaptığı işlemlerden dolayı mali sorumluluğu var.

Hakimler bağımsız ve teminatlı olması gerekir (baskı olmaması)

İdari faaliyetlerin önceden bilinmesi gerekir.

EŞİTLİK İLKESİ

Mutlak ve nispi eşitlik

↓
Kanunlar önünde
herkes eşit.
(Din-dil-cins
ayrımı göremeksizin)

↓
Kisilerin sahip
oldukları bir takım
özellikler
Aynı durumda olan
kislere aynı davra-
nilması.
Aynı hak ve yükümlülük

Bir üniversite öğrenciler
tüm kurallarda eşittir.

*** İDARİNİN KANUNLUGU İLKESİ** Kanuna dayanma ve

Kanuna aykırı olmama, kanuna dayanma ilkesi.

↓
[Kanunun aizzığı sınır
içinde kalması gerekir. ve
buna saygı duyulmak gerekir.]

↓
[İdarinin her türlü
İstemi kanuna
belirlenmiştir. Kanuna
dayanmak zorundadır.]

KAMU GÜCÜ ÖLÇÜTÜ

* Yaptığı tüm işlemlerde kamu üstündür.

* Kanun yararına yaptığı her işleme idari bakımından üstün.

* Tek tarafı işlem yapabilir, karşı tarafın rızası olmasa
dahi idare tek başına işlem yapabilir.

* Re'sen işlem yapabilme yetkisi. Öncekte kendiliğinden
karar vererek işlem yapabilme ve uygulama yetkisi.

(İcra ediyorum) → yapmak etmek

* Re'sen icra → kendi başına uygulayabilmek

* Tüm işlemleri hukuki kabul edilir. Chukukilik karinesi) denir.

* Kamu tüzel kişiliklerinin malları hacir edilemez, iflas etmez.

* Kamu görevlilerinin sahip olduğu haklar daha fazladır.
Fakat sorumlulukları da o aranda fazladır.

* İdarenin herhangi bir serbestliği yoktur. Herkesin eşit biçimde yararlandığı ihaleneye çıkmak zorunda.

* Memur, kamu görevlisi alırken sınavla olur ve istediği zaman (kanuna aykırı olmadıkça süreç) atamaz.

* Zorunlu üyelik ve aîdat zorunluluğu vardır. Vergi muafiyeti vardır.

* İdari yargıya tabidir. Davalar normal adli yargıda görülmez farklı, özel mahkemelerde görülür.

İDARİ DENETİM

İdarenin kendi içinde denetimi.

1) Kamu oyu denetimi

2) Disiplinle ilişkin denetim

3) Yargı denetim → Özel kurumlarda da bulgudur.

4) Siyasi denetim

→ İdarenin bir çok kurumu siyasi anlamda haklara sahiptir.

→ Kamu işlemlerinin kendi yararına olup olmadığını denetler, karar verir ve fikrini beyan eder. Halk oylaması sonucu yapılan haberler vs. olabilir.

DENETİMİN YAPILIŞI

1. Soru

2. Meclis Araştırması

3. Meclis Soruşturması (incelenmesi)

4. Genel Görüşme

5. Gen Soru

SORU: Yazılı veya sözlü cevaplanmak için bakanlardan bilgi istenmesi (yaptıkları işlemler veya görev için)

Meclis Araştırması: Belli bir konuda bilgi edinmek için mecliste komisyon yaparak araştırma.

Meclis Soruşturması (İncelemesi): Bakanların başbakanların cezai ^(hak) sorumluluklarıyla ilgili olarak meclis tarafından yapılması istenen soruşturmalara denir.

Genel Görüşme: Toplum ya da kamuyu ilgilendiren bir konuda meclisi görüşmeye / toplantıya çağırma.

Gen Soru: Bakanların, başbakanların görevleriyle ilgili, siyasi sorumluluklarıyla yapılan işlemler ve bunun denetimin yapılması, Hükümetin düşürülmesine bile mümkündür (Güven Oylaması ile).

Dilekçe hakkı: Kendilerine yapılan bir işlemle ilgili veya kamusal bir durumla ilgili dilekçe komisyona verilir. Meclisi harekete geçirmek gibi. (Bireysel hak)

İnsan hakları komisyonu, sadece insan hakları konusunda komisyonda değerlendirir. Bireyseldir.

Cumhurbaşkanının sahip olduğu hak ve yükümlülükler

* T.C vatandaşı olma, 40 yaşına gelmiş ve doldurmuş olma
Üniversite bitirmiş olma, milletteki seçilebilme yeterliğinde olma

5 yıllık görev için halk oylaması ile, en fazla 2 kere seçilebilir.

* TBMM önünde ant içeri. Görevi istifa edince ya da (dünce) süresi dolunca biter.

- *Devleti temsil etmeye yetki
- *Devletin is birliğini sağlamak
- *Sembolik bir görevdir. Siyasi bir sorumluluğu yoktur. (Baskokandadır)
- *Halkı temsil eder.
- *Genel kurmay başkanını atar.
- *Rektor, yargıtay, danıştay atar.
- *Devlet planlama teskilatını denetler.
- *Cezaevinde sürekli bir hastahane olanın, sakatlığı olanın cezasını hafifletebilir veya affedebilir.
- *Siyasi sorumluluk, yetkisi yok. Karşı imza yetkisi var.
- C.başkanın yapmış olduğu işlerle karşı imza yetkisiyle başbakan sorumludur.

CEZAI SORUMLULUK

Bireysel

Herhangi bir sorun
olduğu zaman normal cezai
koęusturma söz konusu.

(Tartışmalı bir konu
Anayasada kesin hüküm yok)

Görev

Vatana ihanet suçu,
Yüce divanla anayasa
mahkemesinde cezalandırılır.

HUKUKİ SORUMLULUK

Bireysel

Borçlanma söz konusu,
öze hukuk ilişkisi varsa
icra takibi yapılır.

Görev

Herhangi bir
sorumluluğu yok.

Başbakanın sahip olduğu hak ve yükümlülükler

Milletvekilleri arasından, milletvekilleri seçme yetkiliğine sahip özel kişilik.

Hükümete başkanlık etmek, bakanlıklar arası iş birliği, devletin mali yönden yetkisi, atamalar, düzenleyici işlemleri yapmak (idari konuda tüzük çıkarmak vs...) hiyerarşik yetki ile devletin yürütülmesini sağlar.

→ Başbakan dokunulmazlığa sahip, cumhurbaşkanı sahip değil.

Siyasi Sorumluluk

Bireysel

Aldığı tüm kararlardan sorumlu (bireysel olarak)

Kolektif

Bakanlar kurulu ile yapmış olduğu tüm kararlardan sorumlu

Cezai Sorumluluk

Bireysel

Dokunulmazlık
Hakkında yargılama yapılamaz.
Herhangi bir suç olursa, meclis dokunulmazlığı kaldırıp o şekilde cezai sorumluluk.
Adli yargı.

Kolektif

Dokunulmazlık
Yüce divan tarafından

Hukuki Sorumluluk

İdarenin yapmış olduğu hatadan tazmin borcu vardır.

Bireysel

Herhangi bir nedenden dolayı tazmin yükümlülüğü.

Kolektif

Göreviyle ilgili olan her şeyden sorumlu

DEVLETLER HUKUKU

Devletin -devletle, devletin -milletle ve devletin -milletler
üstü ilişkisini düzenler.

Devlet tek başına tüzel kişilik.

Milletler arası örgüt: Birden fazla devletin, eşit sınırlarda
yer aldığı, ortak bir amaç güden (dünya barışı...) bir
araya gelmiş devletler topluluğu. (Birleşmiş Milletler)

Milletler üstü örgüt: Devletler arasında ama mevcut
devletlerden üst bir kimliğe sahip. Belli amaç ve hedefi
var. (Avrupa Birliği) Yetki devri var.

Birleşmiş Milletler: Devletler eşit, hiçbirisi üstün değil. Kendi
kimlik yapısını bu devletlerden alır. Her devlet egemen, bağımsız
ve tüzel kişilik (Bireysel etkisi yok)

Avrupa Birliği: Avrupa bölgesinde yer alan devletlerin bir ağız
dohu olmuştur. Ticaretten yola çıkılmıştır. Kendi yürütme işlevini
yapan kurum ve organları var. Kararları o üye devletlerin
içerisinden A ve B kişisinin haklarına müdahale edilebilir.
(Bireysel etkisi var)

Göçmen Devletler hukuku

Devletin bireyle ilişkisi kısıtlı yönde incelenebilir.

Bireylere sorumluluk söz konusu.

Devletlerin genel kaynakları somut değildir. İla dinamiklerden
farklı bir hukuk sistemi var. Uluslar arası hukuk içinde kanun
kayıcılığı yok

Ana Kaynaklar: uluslararası sözleşmeler

teamül (uluslararası örf-adet)

milletler arası genel hukuk kuralları

icatihat / doktrin.

* Her uluslararası sözleşmeler hukuk kuralları anlamına gelmez.

* Genel kuralları belirleyemez.

* Her kural herkesi uygulamaz, 2 devletler arası sözleşme 2'si arasında geçerli. Cüye değilken, sana uygulanmaz.

* Teamül ; devletin davranış biçimi.

örneğin diplomatlara davranış tarzı.

* Hukukun genel ilkeleri ; tüm dünya ülkelerin genel-geçer hukuk kuralları (hakaniyet ilkesi)

* 'icatihat ve doktrin' yargı organının almış olduğu karar (hukukçu).

Devletler eşittir, hiçbirisi üstün değildir. Alınan kararlarda eşittir.

Diplomatlar aracılığıyla yürütülür. (Dış işlerine bağlı)

- Diplomatik misyon (konsolosluklar, legasyonlar)

↳ Yurtdışına çıktıklarında kendi iç hukukuna bağlıdır.

Giriş ve çıkışlarda dokunulmazlıkları var, eşyaları ve üstleri

aranmaz

Birleşmiş Milletler

1) Genel Konsey : Genel kararlar

2) Güvenlik Konseyi

3) Adalet Divanı

↳ Belirli devletlerden oluşur. Görev alma süresi değişir

veto hakkına sahip. (ABD, Fransa, Rusya, Çin, İngiltere)

veto hakkı; güvenlik konseyinde alınacak tüm kararlar herhangi bir gerekçe göstermeden reddetme hakkına sahiptir.

Adalet divanı; genel yargı oranı sahip olduğu yetki danışma yetkisidir. Devletler arası bir sorun yaşandığında adalet divana gitmek zorunlu değil.

Türkiye - Yunanistan uyumsuzluğu. Yunanistan adalet divanına götürmek istiyor. Ama Türkiye istemiyor. O halde adalet divanına götüremez. Götürdüğünde tarafa uymak zorundasın, zorlayıcı yan yok fakat sonuçlarına katılırsın.

VERGİ HUKUKU

Hizmet verme - alma alanını düzenleyen hukuk.

Vergi; devletin bireyle olan mali ilişkisi.

Kamu tüzel kişilerden, insanlardan vergi alır.

Belir - gider ve servetten (mükul - gayrimükul) vergi alır.

Verginin niteliği, doğması ve ortadan kalkması ile ilgili işlemleri düzenler.

Sosyal Güvenlik

Mesleki hastalık - yaşlılık - sakatlanma - ölüm gibi fizyolojik nedenler, evlenme - konut sahibi olma gibi (sosyolojik) bireylerin ekonomik güvenceye kavuşturulmasını sağlar.

Sosyal güvenlik hukuku → devlet kendi eliyle güvence sağlar.

Prim sistemi → Çalışırken kazandıkları üzerinden devletin kestip bir prim.

Primsiz sistem → devlet katkı payı kesmez

gocuk esirgeme / darülaceze + yaşlılar

Prim sisteminde:

Kamu görevlileri için; Emekli sandığı

İsciler için; SSK

Serbest için; Bağkur

Kazançları üzerinden
devlete prim öderler ve
devlet bunu biriktirir.
İş göremez hale geldğinde
toplu ödeme gibi.
Sağlık hizmetlerinden
yararlanma.

ÇEVRE HUKUKU

Doğaya karşı tedbir alınması ile ilgili hukuk sistemi.

1983 → İlk çevre kanunumuz

Çevrenin kirlenmesine karşı sorumluluk. Kişiyi çevreyi kirlletirken
bundan sorumludur (Hata dahi olsa kişi tazminat öder).

YARGILAMA HUKUKU

Kamuyu ilgilendiren;

1) İdari yargı → Genel → hukuk yargısı
→ Askeri

2) Anayasa yargısı

3) Genel adli yargı

4) Hesap yargısı: Devlet bütçesinin hukuka aykırılığının denetimi
(sayıştay tarafından)

5) Uyusmazlık; tahkim ve özel mahkemeleri içerir

6) Seçim yargısı; seçim döneminde (yüksek seçim yargısı)

Anayasa Yargısı

Yasama işlemlerinin anayasa uygunluğu açısından yüksek
yargı tarafından denetlenmesi.

Anayasa mahkemesi

1961 → ortaya çıkış

1982 → yüksek yargı mertebesine ulaşmıştır.

Üyelerini cumhurbaşkanı seçer (17 üye)

45 yaşını doldurmak gerekir ve görev süresi 12 yıl. (2 kere seçilemez görevi; Anayasa değişikliklerinde şekil, iklim tarafından sınırlıdır)

Kanun, KHK ve meclis iç tüzüğü şekil ve esas tarafından denetlenir.

C. baskanı, başbakan ve bakanlar kurulunun yüce divan sıfatı ile yargılanmaktadır.

Siyasi partilerin bütçelerini denetlemek

Siyasi partilerin kapatılma davası

Milletvekillerinin dokunulmazlığını kaldırmak

2010'da yapılan değişiklik ile, bireysel basurru hakkı peldi ama kısıtlı konular. (Temel hak ve özgürlükler ilgilidir)

OHAL KHK'ları

Devrim yasaları

Milletler arası antlaşmalar

Anayasa uygunluk denetimine kopandır

Denetim 2 şekilde gerçekleşir.

1) İptal davası (soyut norm)

2) İtiraf davası (somut norm)

1. İptal Davası;

Kanunlar, KHK'lar ve meclis tüzüklerinin denetiminin yapılması.

60 gün 115 meclis üyesi

C. baskanı iktidar partisi meclis kurulu..
(şekil 10 gün)

2. İtiraf Davası

Hukuka aykırılık düşünüyorsa itiraz davası açılır.

C. baskanı → 5 ay

A ile B uyusmazlık yasası ve uygulanacak kuralları anayasaya aykırı ise, anayasa mahkemesinin karar verilmesi isteniyor.

İDARİ YARGI (Danıştay)

İdari mercilerin gerçekleştirdikleri faaliyetin hukukun denetimini yapar. (İdari mahkeme + vergi mahkeme.)

İptal davası → işlemin iptali

Tam yargı → hem işlemin iptali hemde olusan zararın giderilmesi (vergi davası) (iptal + tazminat)

Tüm işlemler dosya üzerinden yapılır. Hepsini yazılıdır. Dilekçe ile basvurulur. Biddip kendinizi savunamazsınız.

İdari dava → 60 gün } Başvuru yapmazsan dava
Vergi dava → 30 gün } ertesi gün reddedilir

Kurallar

İtiraz

Temmiz etme

Yargılama yenilenmesi

Yürütme durdurma

Kararın düzeltilmesi

CEZA YARGISI

Genel adli yargılamanın iki kolundan biri.

Kamu hukuku kısmında.

Sulh ceza, asli ceza, ağır ceza olmak üzere 3'e ayrılır.

Suçun niteliği ve cezaların ağırlığına göre yapılmıştır.

Yani daha hafif suçlar için, sulh ceza; daha ağır suçlar için Asli ceza, iştirak halinde işlenen; terör suçları gibi suçlar için suçlar ise ağır cezadır.

Belirli suçlara ve belirli kişilere bakın örneleştirilmiş kısımlar
Çocuk mahkemeleri (18 yaş altı) → işlemiş oldukları fiillerin
korumundan daha uzak bireyler olduğundan.

Trafik mahkemeleri

→ Yargıtay 1. mercii, temyiz mercii.

3 tane önemli aktör var.

* ^{Asli} ~~Halk~~ aktörler (Hakim, ^{fail} sanık, ^{fail} savcı) vardır sadece. ^{ceza yargısında}

- **SAVCI** -
Ana amacı kamu adına hizmet etmek, suç haberi aldığında
araştırıp kamu yararına savunma kişidir. Suç işlenmediğini
düşünürse davayı açmıyor.

* Kamunun uğradığı zararı takip eder. Bireyin değil. Mağdur
kendi uğradığı zararı kendisi takip edecek. Suç fiili kamuya
zarar ne olursa olsun çünkü düzen olmaz, hukuk sistemi kalmaz.

* Savcının takip etmediği davalar; mağdur şikayet etmezse,

* Aile içi şiddet olayları → takibi şikayet (mağdur şikayet etmediği
şiddet olayı açılmıyor) → 3. bir kişi olayı bilen komşusu vs şikayette
bulunabilir.

* 2 kişinin karga etmesi → takib-i şikayet.

Takib-i şikayetin amacı, ortak bir karara varılabilecek olaylarda
davaya girilip, adilceğin mesgul edilmemesi gibi.

Mağdur tek kişiye ve hafif seylerse açılmıyor → takib-i şikayet
Sanıkların sahip olduğu haklar.

Bu haklar masumiyet karinesinden doğuyor.

Masumiyet karinesi → bir kişi hakkında karar kesinleşinceye kadar
masumdur. Suçlu olarak adlandırılmaz. Yargı kararı ile kesinleşmek.

Bu karineden kaynaklanan haklar var.

Sorgu hakkı → her birey o fiili işleyip işlemediği hakkında sorgulanmak zorunda.

İsnadı öğrenme hakkı → İsnat; o kişiye düşünülen supe durum.
(Neyi yapmakla suçlanıyorum?)

Susma hakkı → Bir kişi bir şeyi itiraf etmede zorlanamaz.
Kişinin sessiz kalma hakkıdır. (En doğal - en temel haktır)

Savunma hakkı Herhangi bir savunmada bulunmaması kişi yargılanamaz.

HUKUK YARGISI

Medeni usulle yargılama anlamına gelir. (Medeni usulle yargılama)

İlk derece mahkemeleri (sulh hukuk - aile hukuk - ticari hukuk)

aile ve iş mahkemeleri, tapu - kadastro mahkemeleri - tüketici mahkemeleri

Temyiz organı'nda → yargıtaoın kendisidir.

Dava, bir baskası tarafından hakkı ihlal edilen kimsenin bu ihlalin ortadan kaldırmak için devletin himayesini talep etmesi ve bu himayenin devlet tarafından gerçekleştirilmesi.

(Zarar veren kişiden devletin himayesini talep etmesi)

→ Davacı : hakkı ihlal ediken, dava açan.

→ Davalı : menfaati ihlal eden, ^(düşünülen) devletin himayesini talep edilecek kişi
(İddia eden ve savunan taraf)

Hakim dosyadaki mevcut delillere göre karar verir. Hakimin değerlendirilmesine göre 2'ye ayrılır.

Kesin delil

Takdiri delil : Hakimin takdirine bağlı. Diverse basurur.

hakimin mutlak bakmakla yükümlü olduğu, kararını ona göre verdiği değişmez deliller.

İkrar
Senet
Yemin
Kesin hüküm

Kesin delildir

Tanık
Bilir kişi
Kesif

Tokdir-i delil.

İkrar, kabul etmek. İddiayı kabul etmesi anlamına gelir.

Davayı kabul edersen, ikrar edersen. Her ikrar davayı sonuçlandırmaz.

Senet, her türlü yazılı belgeye verilen isimdir. (Tapu belgesi, hukuki sözleşme, makbuz...) Davayı ispatlamak için kesin delil kabul edilir. [Para borçları için yazılı belge olmak zorunda]

Yemin, her davada basırmaz. Karşı taraftan gelen yemin talebi. İspat yükü karşı tarafa geçer. Yalan yerine yemin ederse ceza alabilir.

Kesin hüküm, o konu hakkında mahkeme önünde, karar alınmış olması demektir. [Borçun tespiti davası]

Tanık, şahit olan kişinin mahkemede sözlü ifadeyle bulunması.

Duyan bilen kişi. [Elindeki delil yetersiz değilse basırmaz]

Bilir kişi, bir konunun uzmanı. Hakimler, karar mercii. Heyet

tecrübesi hakimlerin kararlarında etkili. Hukuki alandan müdahale eder ama bazı durumlarda bilir kişiden rapor ister. Doğrudan doğruya etkilemez. Heyet şeklinde olurlar, genellikle 3 kişi. Bilir kişilik, kamu görevlisi yapmaktan kaçınılmalı. Davaya göre belü bir "öretti" vardır.

Kesif, olay yerinin incelenmesi. Ceza davalarında daha çok kullanılır.

Her davada taraflar olmak zorunda değil. Davacı ve davalının bulunmadığı dava / gelişmesiz dava.

Kazai Rüst / Galpük / tek tarafu himaye talebi / kişinin isminin değiştirilmesi talebi / tek tarafu davaları

* Galpük → Kayıpık davası. Ceset ortada yoksa.

* Kazai rüst → 18 yaşını doldurmak ama bunlar dışında hukuki rüst kabul edilmek. (evlenme yoluyla)

* Tek tarafu himaye talebi; himaye edilmek istiyorum

Genel Adil Yargı

Tahkim; basınculabilen karar mercii. (özel uyuşmazlıklarda)
+ cari daha çok / büyük küçük gibi. (Tahkim-i hakem)

KARMA

İcra, iflas hukuku; ^(zorla almak) cebr-i icraden kaynaklanıyor.

Cebr-i icra devlet tarafından gerçekleştirilmesi gerekiyor.

İcra tedbirleri sadece kişinin mal varlığıdır.

Mal beyanı; kişi borcunu ödeyerek kadar mala sahip mi.

İcra; Mal varlığının bir veya bir kaç kişiye bir kısmı borcu ^{temmiz} olması. (Kism-i icra) İcra dairesi, icra tetkik (bâ'ce), yığıltoy)

Iflas; Tüm alacaklara karşı tüm mal varlığı. (Kull-i icra)

Yeddi ^{emin} ~~emin~~; güvenilen kişi. Malı verileğin kişi. Hacz malları

azaltmaya çıkarılır, borc "ödenir, yetmesse mağardan kesilir
mağası yoksa mal varlık edinene kadar beklenir. (Zamon aşımı
Süresi dolmazsa)

İcra'da kişiyi tamamen bes parasız bırakmak değildir.

İhtiyaçlarını karşılayacak şeyleri haczedemezsin.

'İş hukuku', hem özel, hem kamuyu ilgilendiren. İsci, işveren ve hizmet sözleşmesi.

→ İsci, bir baskısı adına çalışır (İş görme)

→ İşveren, kendi adına çalışır (Ücret ödeme)

→ Hizmet sözleşmesi, aralarındaki anlaşmaya bakan sözleşmeler.
(Ücret, iş görme gibi...)

★ İscinin boruları, iş görme, işverenin talimatlarına uyma, sadakat gösterme, rekabet etmeme.

★ İşverenin boruları, ücret ödeme, KDV'nin değerlendirilmesi, işçiyi koruma, eşit davranma, işçinin ölüm haklarını tanıma (doluğun izni - evlilik yardımı vs...)

→ karşılıklı anlaşma.

İş sözleşmesi, süre bitimi ya da yenileme veya ölümle sona erer
fesh (iptal etme) → hukuki yolla iptal etme. (kudem etkiler)

6 ay - 1.5 sene fesh süresi → 4 hafta

fesh bildirimi yazılı olarak yapılmak zorunda. (münasip bir zamanda münasip bir yerde) karşı tarafa geçtiği an işlem başlar.

Haklar ve borular aynı şekilde devam eder.

Kötü niyet ve ayırtımak varsa tazminat alır.

(daha fazla hak talep edebilmek için.)

Grev, işçilerin iş yerinde işi tamamen veya kısmen işe son verme.

Lokot, işverenin grev karşısında o dönemde para ödememek için sahip olduğu hak. İş yerindeki faaliyetini durdurur veya ara indirir.

Siyasi lokot kanun dışıdır.

Sendika, işçi, işveren haklarını koruyan tüzel kişiliklerdir.

Kanunla belirlenmiştir.

Grev ve lokot ilan edildiğinde, zaman kaybına ve mülki para kaybına yol açar. Hak olarak verimlidir fakat yapılması aksaklıklara sebep olur.

İzinler, anlaşma yoluyla. Kişi hizmet veroldikten sonra sahip olduğu haklar. 1 yıl çalışmadan izin hakkı yok 14 gün'den başlar. 24 saat kesintisiz olmak zorunda.

BANKA HUKUKU

Bonacılık alanında faaliyet gösteren anonim şirketler.

3082 bankalar kanunu var.

Kendine özel denetim şartı var.

SERMAYE PİYASASI HUKUKU

Sermaye piyasası araçları, aracı kurumları, ortakları ve borsaları

inceleyen ve bu alanda kuralları belirleyen hukuk alanı.

Kendine özel denetim şartı var.

Tasarruf sahipleri tasarrufu korumak ve milli ekonomiye zarar vermemek için özel denetim olmuştur.

TOPRAK HUKUKU

Eşya hukuku içinde olup gayrimenkul olduğundan dellenmiştir
(Tapu- kadastro dahil)

HAVA HUKUKU

Havacılık faaliyetlerinin ortaya çıkardığı hukuki ilişkiler.

(Hava yolu ulaşımı)- taşımacılık - iletişim

Uzay hukukunda kapsar.

Daha çok uluslararası kapsar

HAK', Hukukten korunan faaliyetlere hak denir.

Hak'ın konusu sınırsız ve çeşitlidir. Ama bazı çeşitler altında toplanır.

1) Kişilik deperleri

2) Başkalarının konumuna ve davranışına ilişkin

3) -

4) Haklar Üzerine

Kişilik hakları, kişinin sağlığı, haysiyeti şerefi üzerine sahip olduğu haklar. En temel kişilik hakkı yasama hakkı.

Baskalarının konumuna ve davranış, velayet hakkı örneğin.

Anne-babanın çocuk üzerinde sahip olduğu haklar. Kayyumluk

Eşya, mülkiyet hakkı. menkûl / gayrimenkûl.

Hak üzerine sahip olduğumuz haklar, ^{intifa} ~~hukuk~~ hakkı (oturma hakkı) ^{sükna} ~~hukuk~~ hakkı

Hak sahibi varlığa kişi denir.

Gerek kişiler, doğal olarak varolan yaşayan canlılardır.
(hak sahibidirler)

Tünel kişiler, doğal olmayan varlıklar insanlar tarafından
kişilik tanınmış varlıklardır. Hukuk tarafından hak tanınmış.

Örneğin: dernekler

Vakıflar → mal topluluklarıdır.

HAKLARIN SINIFLANDIRILMASI

Konusuna Göre

Bağımsızlığına Göre

Devir Kabileyetine Göre

Kullanılmasının Etkisine

Niteliğine Göre

Kullanma Yetkisine

Konusuna göre; mal varlığı ve kişilik hakları.

Bağımsızlık ; bağımlı , bağımsız olması

Devir kabiliyeti; devredilen, devredilmeyen

Kullanılmasının etkisine göre; kurucu yenilik doğuran,
bozucu yenilik doğuran, değiştirici yenilik doğuran

Niteliğine göre; mutlak / nispi

KONUSUNA GÖRE

Mal varlığı hakkı; para karşılığında devredilebilen, miras bırakılabilen haklara verilen isimdir.

Kişilik hakları; para ile ölçülemeyen ekonomik bir değer taşımayan değerlerdir. Yaşama hakkı, haysiyet seret, bedeni üzerindeki haklar Devredilemez.

Miras yoluyla bırakılamaz.

Dokunulamaz.

Ortadan kaldırılamaz.

Harz edilemez.

Hukuka aykırı olarak sınırlandırılmaz.

Varz edilemez.

DEVİR KABİLİYETİ

Devredilen, ekonomik olarak bir başkasına aktarılabilen haklardır.

İntifa ve sülh hakları.

yararlanma hakkı oturma hakkı) istisna.

Devredilmeyen, miras yoluyla başkasına geçemeyen haklardır.

İLERİYE SÜRÜLEBİLECEK NİTELİĞİNE GÖRE

Mutlak; hak sahibi tarafından ileriye sürülen / herkesin uymekla yükümlü olduğu

Zaman asımına uğramazlar.

Eşya üzerinde ise → aynı hak. mülkiyet hakkı

Fikri hak (maddi olmayan)

Kişilik hakları hepsi mutlak haktır.

Nispi, herkese karşı değil sadece hukuka karşı ileri sürülen haklar.

Borakya karşı ileri sürülebilir. (Hukuki işlemde doğan hak -)

Nispi hak mutlak haka döndüremez

(bir sicile kaydetmek)

Serh verilebilecek haklar mutlak hak olarak kullanılabılır.

Kanunda sınırlıdır.

KULLANILMASININ ETKİSİNE GÖRE

Hukuka dayanarak bir kişinin diğer bir kişiye verdiği yeni bir durum açması, bozması gibi durumlar. "Ben hukuki bir yetkiye dayanıyorum" << Tek tarafı irade beyanı 77 Kuruyor, bozuyor veya değiştiriyor konundan, "lesmeden.

Kurucu, yeni bir hukuki işlem doğuran. (Füvük dışı doğan tanınması)

Değiştirici, var olanı değiştiren (seçim hakkı)

Bozucu, var olan hukuki ilişkiyi sonlandırmak (sözleşme feshi)